

Aktivita je součástí individuálního projektu Základní síť sociálních služeb ve Středočeském kraji.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Projekt Centra terénních programů na Mladoboleslavsku a Mělnicku je financován z ESF prostřednictvím operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Tuto aktivitu zajišťuje Centrum terénních programů, Semiramis o. s.
Ptácká 162, 293 01 Mladá Boleslav, tel.: +420 326 329 155, e-mail: streetwork@os-semiramis.cz

Závěrečná zpráva o realizaci projektu Terénní program Kralupy nad Vltavou (1. 1. – 31. 12. 2013)

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název organizace:	Semiramis o.s.	IČO:	70845387
Telefon/email:	+420 606 365 338	Email:	info@os-semiramis.cz
Statutární zástupce:	Bc. Miroslav Zavadil, DiS.		
Název projektu:	Terénní program Kralupy nad Vltavou		
Zodpovědná osoba za projekt:	Ondřej Šulc, DiS.		
Ulice:	Ptácká 162		
Město:	Mladá Boleslav	PSČ:	293 01
Kraj:	Středočeský		
Telefon/email:	+420 326 329 155	E-mail:	streetwork@os-semiramis.cz

2. ZÁKLADNÍ INFORMACE O CENTRU TERÉNNÍCH PROGRAMŮ

2.1. Stručná definice Centra terénních programů

Centrum terénních programů Středočeského kraje poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí na území Středočeského kraje za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví.

Terénní pracovníci aktivně vyhledávají uživatele drog a spolupracují s nimi na stabilizaci jejich sociální situace a zdravotního stavu. Klienty podporují ke změně životního stylu.

2.2. Územní vymezení poskytování služeb

V současnosti Centrum terénních programů působí celkem v 11ti městech Středočeského kraje. Na Mladoboleslavsku jsou to města Bakov nad Jizerou, Benátky nad Jizerou, Bělá pod Bezdězem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště a Kosmonosy, na Praze-východ Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a Čelákovice a na Mělnicku města Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice. Region Nymbursko zastřešuje od 1. října 2012 Centrum adiktologických služeb Semiramis o. s. Nymburk, samostatná organizační složka Centra terénních programů.

2.3. Cílová skupina

Uživatelé drog a jiné osoby ohrožené zdravotními a sociálními dopady rizikového chování spojeného s užíváním drog.

Primární cílovou skupinou jsou:

- injekční uživatelé drog
- sexuální partneři a partnerky UD

Sekundární cílovou skupinou jsou:

- neinjekční uživatelé nealkoholových drog
- osoby blízké UD (osoby žijící s UD, sdílející s nimi společné prostory; zároveň do této skupiny patří rodinní příslušníci a osoby jinak vztahově blízké UD)

Prioritou je poskytování služeb osobám spadajícím do primární cílové skupiny. Osobám spadajícím do sekundární cílové skupiny jsou služby poskytovány s ohledem na aktuální kapacitu a možnosti centra.

2.4. Základní cíle projektu

Cíle ve vztahu ke klientům:

- a) vyhledávání uživatelů drog v jejich přirozeném prostředí a jejich navázání na služby Centra terénních programů
- b) poskytování služeb vedoucích k minimalizaci rizik spojených s užíváním drog
- c) ovlivňování životního stylu klientů směrem k bezpečnějšímu užívání drog a ke stabilizaci sociální a zdravotní situace
- d) odkazování a zprostředkování dalších služeb

Cíle ve vztahu k široké veřejnosti:

- a) ochrana veřejného zdraví (prevence přenosu viru HIV, hepatitid B, C, sběr pohozených a bezpečná likvidace použitých injekčních stříkaček)
- b) poskytování objektivních informací v oblasti užívání drog
- c) rozvíjení spolupráce s dalšími institucemi sociálních a zdravotních služeb

2.5. Základní poskytované služby

Vyhledávání problémových uživatelů drog ve městě a monitorování drogové scény

Terénní pracovníci vyhledávají skrytou populaci uživatelů drog přímým kontaktováním na ulici, získávají informace o drogové scéně od místních obyvatel a také od uživatelů drog, kteří využívají služeb CTP.

Sběr odhozeného injekčního materiálu a monitoring rizikových lokalit

Pracovníci CTP vyhledávají lokality s výskytem odhozeného injekčního materiálu, pravidelně je monitorují a sbírají zde odhozený injekční materiál. Tyto lokality terénní pracovníci vyhledávají sami nebo o nich získávají informace od obyvatel města, Městské policie či technických služeb.

Poradenství pro uživatele drog (zdravotní, sociální, trestně právní)

Terénní pracovníci poskytují uživatelům drog poradenství ze zdravotní, sociální a trestně-právní oblasti. Uživatelé drog často odkazují do zařízení, pro které je jejich konkrétní problém indikován (lékaři, probační a mediační služba, úřad práce apod.), a také jim nabízí asistenci při návštěvě těchto institucí.

Výměna injekčního materiálu a distribuce HR materiálu

Princip Harm Reduction (HR) je založen na snižování škod a rizik spojených s užíváním drog.

Výměnou injekčního materiálu uživatelům drog se snižují rizika výskytu infekčních chorob mezi uživateli drog, ale i ostatní populací. Mimo výměny injekčního materiálu terénní pracovníci distribuují tzv. HR materiál (dezinfekce, kondomy apod.), který taktéž zabraňuje

šíření infekčních chorob a vzniku žilních onemocnění. Nedílnou součástí výměny injekčního materiálu je informování o zásadách bezpečnější aplikace a rizicích plynoucích z užívání drog, a to nejen o infekčních chorobách, ale např. o závislostech, psychózách a jiném nebezpečí, které s sebou užívání drog přináší.

Motivace a zprostředkování detoxifikace, režimové nebo komunitní léčby

Terénní pracovníci uživatelům drog poskytují tzv. předléčebné poradenství, během něhož nejen vedou klienty ke splnění požadavků potřebných k nástupu do léčby (kontakt s léčebným zařízením, doklady, životopis apod.), ale také pracují na udržení motivace uživatele drog k léčbě.

Testování na Hepatitidu typu C

Terénní pracovníci prostřednictvím asistovaného testu, který rychlou formou detekuje protilátky na Hepatitidu typu C, poskytují komplexní informační servis zaměřený na infekční choroby – další typy Hepatitid, HIV/AIDS apod. Cílem testování je především zjištění viru Hepatitidy typu C, motivace uživatelů drog k následné péči a prevence šíření infekčních chorob.

Centrum terénních programů poskytuje ještě celou řadu doplňujících služeb, které jsou závislé na potřebách jednotlivých měst, podobě cílové skupiny v nich a změnách v drogové scéně. Finální podoba terénního programu je tedy designována dle individuálních potřeb měst a obcí a je sestavována přímo na míru.

2.6. Odbornost služeb a personální zajištění

Semiramis o.s. je poskytovatelem drogových služeb na území Středočeského kraje již jedenáctým rokem. CTP je registrovanou sociální službou a vlastní Certifikát rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Tým CTP je složen z pracovníků, kteří mají vysokoškolské či vyšší odborné vzdělání sociálního či zdravotního zaměření. Jednotliví pracovníci se dále vzdělávají podle svých individuálních vzdělávacích plánů v oboru.

Celkem v týmu CTP působí 5 odborných pracovníků. Tým je odborně veden prostřednictvím intervizních setkání, podléhá pravidelné odborné supervizi 1x za měsíc.

3. INFORMACE O MĚSTĚ

3.1. Aktivity realizované v roce 2013

Vyhledávání problémových uživatelů drog

- Vyhledávání problémových uživatelů drog probíhá **přímým kontaktováním** a pomocí letáků v lékárenských balíčcích, nicméně většina uživatelů drog, které se podaří navázat na služby terénního programu, se o jeho fungování dozví **prostřednictvím již navázaných klientů**. Částečně se také podařilo motivovat uživatele drog využívající sekundární výměnný program k přímému kontaktu se službou.

Přímá práce s uživateli drog

- Díky opakovaným kontaktům s uživateli drog probíhá **výměna injekčního materiálu** systémem **kus za kus**. Použité injekční stříkačky tak dostáváme zpět k bezpečné likvidaci, což přispívá k ochraně veřejného zdraví ve městě. Se sterilními injekčními stříkačkami se k uživatelům drog dostává současně i zdravotnický materiál určený ke snižování rizik spojených s užíváním drog.
- V letošním roce jsme i nadále distribuovali **želatinové kapsle**, které jsou určeny k perorální aplikaci drogy a **plastové trubičky**, které jsou určeny k bezpečnějšímu užívání drogy při šňupání. Jedná se o materiál, který využívají jak nitrožilní uživatelé drog, tak osoby užívající drogy jiným způsobem. Plastové trubičky snižují při správném používání riziko přenosu infekčních chorob při poškození nosní sliznice způsobené šňupáním. Prostřednictvím tohoto HR materiálu pracujeme s klienty na změně v jejich dosavadním rizikovém chování (nitrožilní aplikace). Motivujeme je k přechodu na jiný, méně rizikový způsob užívání.
- Klientům jsme také v tomto roce poskytovali **informační servis** – zdravotní (komplikace spojené s užíváním drog, infekční choroby atd.) a trestně-právní. Jelikož jsme s některými klienty kontinuálně v kontaktu již delší dobu, vzniká větší prostor pro **sociální práci**, při níž s klienty nejčastěji řešíme:
 - **bydlení** (kde a jak si hledat a udržet bydlení, informace o ubytovnách, azylových domech, náklady spojené s bydlením atp.);
 - **dluhy** (jak splácet dluhy na zdravotním pojištění, výživném, vytvoření splátkových kalendářů, exekuce – práva a povinnosti atp.);
 - **předléčebné poradenství** - jedná se o informace o detoxifikačních jednotkách, terapeutických komunitách a psychiatrických léčebnách a zprostředkovávání kontaktů mezi klienty a těmito institucemi. S klienty pracujeme především na motivaci k léčbě závislostí, probíráme s nimi předpoklady jejich budoucí dlouhodobé abstinence, vybíráme typ léčebného zařízení dle individuálních potřeb klienta a případně vystavujeme doporučení k přijetí do léčby. Uživatelům drog zajišťujeme v případě potřeby také asistenci do léčebných zařízení.
- Intenzitu kontaktů s klienty se snažíme zvyšovat pomocí **služby informačních SMS zpráv**. Obsahují například sdělení o výjezdech terénních pracovníků do jednotlivých měst, aktuálních změnách v provozní době, novinkách v nabídce služeb, ale například také nových rizicích, která se objeví na české drogové scéně.

Monitoring rizikových lokalit a sběr odhozeného injekčního materiálu

- Nadále jsme se věnovali **monitoringu lokalit**, ve kterých jsme předpokládali možný výskyt uživatelů drog nebo odhozeného injekčního materiálu. Tento sesbíraný materiál jsme dále předali k odborné likvidaci.

Testování na hepatitidu typu C

- V Kralupích nad Vltavou probíhá testování uživatelů drog **na hepatitidu typu C**. Jedná se o rychlou formu detekce protilátek vytvořených proti viru hepatitidy C v krvi.

3.2. Spolupráce s odbornou veřejností

- Nejuzší spolupráce probíhá s naší kontaktní osobou, vedoucí Odboru sociálních věcí, školství a kultury, Mgr. Evou Ivanovou.
- Do **lékáren** ve městě dodáváme **tzv. lékárenské balíčky**, jejichž cílem je na služby CTP navázat skrytou populaci uživatelů drog, kteří chodí do lékáren nakupovat injekční materiál. Spolupráci s lékárnami považujeme za důležitou především z hlediska utváření si obrazu o drogové scéně města. Například počet prodaného injekčního materiálu v lékárnách může napovědět, jak velká skupina skrytých intravenózních uživatelů drog se ve městě pohybuje. V současnosti se prodej stříkaček v lékárnách pohybuje kolem 2500 kusů ročně. Toto číslo se od doby působení CTP ve městě výrazně snižuje, jelikož se uživatelé drog navazují na výměnný program.

3.3. Tabulka statistických údajů za rok 2013

Počet výjezdů	102
Počet osob, které využily služeb Centra terénních programů	114
Počet osob spadajících do primární cílové skupiny	100
• <i>z toho v přímém kontaktu</i>	77
• <i>z toho v sekundárním výměnném programu</i>	23
• <i>z toho počet nových klientů</i>	33
Počet osob spadajících do sekundární cílové skupiny	14
Průměrný věk klientů programu	29 let
Počet kontaktů	864
Počet výměn	616
Počet vyměněného injekčního materiálu	17567

3.4. Interpretace statistických údajů

Jedním z našich cílů pro rok 2013 bylo **zintenzivnit kontakty s uživateli drog**, což se nám také podařilo, **počet těchto kontaktů se oproti loňskému roku zvýšil o 245**. Tento fakt si vysvětlujeme tím, že uživatelé drog jsou na služby CTP zvyklí, k pracovníkům se vrací, kontakt s nimi nebývá jednorázový a otevírá se tak prostor pro další práci s klientem nejen na úrovni výměny injekčního materiálu.

Prakticky všichni problémoví uživatelé drog v Kralupech nad Vltavou o existenci terénního programu vědí a využívají jeho služeb přímo nebo prostřednictvím **sekundární výměny injekčního materiálu**. V průběhu roku 2013 jsme zaznamenali, že sekundární výměnný program využilo přibližně 23 uživatelů drog. Z hlediska ochrany veřejného zdraví je důležité, že se použité injekční stříkačky vrací zpět k bezpečné likvidaci i touto cestou. Vždy totiž existuje skupina uživatelů drog, která v přímém kontaktu s terénním programem z určitého důvodu není (strach ze ztráty anonymity, psychické problémy spojené s užíváním amfetaminů apod.).

V letošním roce evidujeme **mírný pokles vyměněných injekčních stříkaček**, oproti loňskému roku to činí necelých 5%. Tento fakt si vysvětlujeme různými faktory, jako je například trestní stíhání uživatelů drog, odstěhování se, či odliv do léčby, případně přechod

některých klientů na jinou formu aplikace, než je nitrožilní (šňupání, perorální aplikace, kouření).

V průběhu tohoto roku služby Centra terénních programů využilo **29 uživatelů drog, kteří s terénním programem doposud neměli žádnou zkušenost.**

Téměř všichni naši klienti jsou uživatelé nitrožilní.

3.5. Informace o drogové scéně:

Drogová scéna v Kralupech nad Vltavou **neprochází výraznými změnami, je otevřená a dlouhodobě stabilizovaná.** Uživatelé drog je možné na veřejných místech vyhledat a kontaktovat. Jak již bylo uvedeno výše, ve většině o existenci terénního programu vědí, případně jej využívají prostřednictvím sekundární výměny injekčního materiálu.

Výrazným prvkem drogové scény v Kralupech nad Vltavou je i nadále provázanost s dopravně velmi dobře dostupnou Prahou.

Z hlediska nitrožilně užívaných látek se situace v Kralupech nad Vltavou nemění, **nejvíce se vyskytuje pervitin**, následují substituční preparáty určené pro léčbu závislosti na opiátech (největší zastoupení má Subutex, v menší míře se vyskytuje Suboxone a Ravata). Heroin jako primární drogu zaznamenáváme pouze u jednotek klientů.

Muži tvoří 83% klientů – uživatelů drog, což je v porovnání s ostatními lokalitami působnosti Centra terénních programů Semiramis o.s. mírný nadprůměr. Průměrný věk klientů je **29 let**.

3.6. Nalezený injekční materiál v roce 2013

Množství nalezeného injekčního materiálu trvale klesá, oproti stejnému období minulého roku o více než třetinu. Trvale se snižující počet nálezů si vysvětlujeme především tím, že terénní pracovníci věnují zvýšený důraz **návratnosti stříkaček a systém výměny kus za kus.** Lokalitou, která výrazně vybočuje v množství odhozených stříkaček, zůstává i v letošním roce kralupské nádraží. Terénní pracovníci proto této oblasti při monitoringu věnují zvláštní pozornost.

Lokalita	Počet
Nádraží a jeho blízké okolí	28
Okolí podchodu v ulici U Cukrovaru	2
Celkem	30

3.7. Změna v roce 2013

V průběhu roku 2013 došlo ke změně klíčového pracovníka. Mgr. Lukáše Verneru vystřídala Bc. Monika Záveská.

3.8. Financování projektu:

V letech 2009 – 2010 byl projekt financován především z MPSV ČR, Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Středočeského kraje a Města Kralupy nad Vltavou. V letech 2011 – 2013 byl projekt financován převážně z Evropského sociálního fondu (Fondu EU) prostřednictvím operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, ze státního rozpočtu ČR (ESF OPLZZ), fakultativní služby potom z Města Kralupy nad Vltavou.

Financování z ESF skončilo posledního listopadu roku 2013. Od prosince 2013 a pro rok 2014 předpokládáme navázání na financování ze zdrojů MPSV/RVKPP/Středočeského kraje/MZ ČR/Města Kralupy nad Vltavou.

Finance z Města Kralupy nad Vltavou jsou pro nás klíčové – takto deklarovaná spoluúčast na projektu vyjadřuje zájem města o jeho realizaci. Snáze potom argumentujeme při žádostech o státní dotace, díky nimž je následně možné projekt na území města realizovat v plném

rozsahu a objemu. Po jednání s panem starostou města na podzim roku 2013 doufáme ve znovuoobnovení financování z Města Kralupy nad Vltavou v objemu let 2009-2010.

3.9. Závěr

- Podařilo se **zintenzivnit kontakty** s uživateli drog.
- Většina uživatelů drog, které se podaří navázat na služby terénního programu, se o jeho fungování dozví **prostřednictvím již navázaných klientů**.
- Drogová scéna v Kralupech nad Vltavou je dlouhodobě **stabilizovaná**.
- Počet **nalezeného injekčního materiálu se trvale snižuje**.

.....
Ondřej Šulc, DiS.
Pověřený vedoucí Centra terénních programů
Semiramis o.s.
Tel.: 724 557 503
E-mail: sulc@os-semiramis.cz